

TNO Preventie en Gezondheid
Gorter Bibliotheek

028

04 MEI 2004

TNO-rapport

Postbus 2215
2301 CE LEIDEN

Divisie Bewegen en Gezondheid

Gorter gebouw
Wassenaarseweg 56

Postbus 2215
2301 CE Leiden

www.tno.nl

T 071 518 18 18

F 071 518 19 20

info-B&G@pg.tno.nl

PG/B&G 2003.345

Juridische- en verzekeringstechnische voorwaarden

directe toegankelijkheid diëtetisten, eerstelijns psychologen,
logopedisten, oefentherapeuten Mensendieck en Cesar,
mondhygiënist en tandprothetic

Datum	April 2004
Auteur(s)	W.T.M. Ooijendijk K. van Overbeek
Aantal pagina's	25
Aantal bijlagen	1
Opdrachtgever	College voor Zorgverzekeringen (CVZ)
Projectnummer	011.70006

Stamboeknummer

18.912

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor onderzoekopdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belang-hebbenden is toegestaan.

© 2003 TNO

Auteurs:
W.T.M. Ooijendijk
K. van Overbeek

Projectnummer
011.70006

Deze uitgave is te bestellen door het overmaken van EUR 50 (incl. BTW) op postbankrekeningnummer 99.889 ten name van TNO PG te Leiden onder vermelding van bestelnummer PG/B&G 2003.345 .

Inhoudsopgave

1 Inleiding4

2 Geïdentificeerde regelgeving5

3 Wet BIG; Wet beroepen in de individuele gezondheidszorg.....6

4 Ziekenfondswet.....9

5 Wet Tarieven Gezondheidszorg.....11

6 Conclusies12

Bijlage(n)

A Wet en regelgeving:

1 Inleiding

In dit deelrapport wordt ingegaan op de wet- en regelgeving die mogelijk een rol zou kunnen spelen bij het opzetten van proefprojecten directe toegankelijkheid.

Relevante wet- en regelgeving wordt besproken waarbij wordt ingegaan op belemmeringen en mogelijkheden voor proefprojecten directe toegankelijkheid van de diverse beroepen.

2 Geïdentificeerde regelgeving

De wetten en regelingen die van toepassing zijn op de diverse beroepen worden in het onderstaande schema weergegeven.

Relevante wetten en regelgeving (bron: Ooijendijk, 2002)

Regelgeving	Omschrijving	Doel
Wet op de individuele beroepen in de gezondheidszorg (BIG) Ziekenfondswet	Eisen aan de kwaliteit van de beroepsuitoefening Aanspraak op vergoeding van behandeling	Kwaliteit Toegankelijkheid, betaalbaarheid (kostenbeheersing) en kwaliteit
Wet toegang ziektekostenverzekeringen (WTZ)	Aanspraak op behandeling	Toegankelijkheid en betaalbaarheid
Kwaliteitswet Zorginstellingen (KZ)	Kwaliteitsbeheersing door geconditioneerde zelfregulering	Kwaliteit
Wet Tarieven Gezondheidszorg (WTZ)	Maximumtarieven	Betaalbaarheid
Relevante overige regelgeving		
Mededingingswet (MW)	Verbod op belemmering marktwerking	
Wet geneeskundige behandeling (WGBO)	Bescherming positie cliënt	Kwaliteit
Wet klachtrecht cliënten zorgsector (WKCZ)	Bescherming positie cliënt	Kwaliteit
Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ)	Bescherming positie cliënt	Kwaliteit
Wet bescherming persoonsgegevens (WBP)	Bescherming positie cliënt	Kwaliteit

Uit de gehouden interviews met landelijke organisaties blijkt dat ten behoeve van een proefproject directe toegankelijkheid met name de Wet BIG, de Ziekenfondswet en de Wet tarieven Gezondheidszorg als relevant worden gezien.

3 Wet BIG; Wet beroepen in de individuele gezondheidszorg

De Wet BIG bevat regels voor de zorgverlening door beroepsbeoefenaren en is bedoeld voor de bevordering van de kwaliteit van de beroepsbeoefening en de bescherming van de patiënt.

Voor de beroepsgroepen die onderwerp van de haalbaarheidsstudie waren is de Wet BIG van kracht.

Gezondheidszorgpsychologen

Gezondheidszorgpsychologen vallen onder artikel 3 van de Wet BIG en kennen een verplichte registratie met periodieke herregistratie, een wettelijk tuchtrecht en een beroepstitel. De bepalingen inzake gezondheidszorgpsychologen zijn uitgewerkt in de artikelen 24 en 25 van de Wet BIG (zie bijlage).

In Besluit gezondheidszorgpsycholoog (Besluit 156 van 17 maart 1998) zijn de regels inzake de opleiding tot en de deskundigheid van de gezondheidszorgpsycholoog nader uitgewerkt.

De erkenning van specialismen binnen de gezondheidszorgpsychologen is geregeld bij Besluit van de Minister van VWS van 24 juli 2003, houdende goedkeuring van de regeling van de Federatie van Gezondheidszorgpsychologen van 15 april 2003 inzake instelling van specialismen op het basisberoep van gezondheidszorgpsycholoog.

Diëtist, ergotherapeut, logopedist, oefentherapeut, mondhygiënist

Voor de beroepsgroepen: diëtist, ergotherapeut, logopedist, oefentherapeut, mondhygiënist is de zogenoemde 'lichte' regeling van kracht exclusief artikel 34 Wet BIG. De uitwerking hiervan is vastgelegd in het Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut (Besluit 523). De belangrijkste verschillen tussen artikel 3 en artikel 34 beroepen zijn, dat artikel 34 geen stelsel van constitutieve registratie kent, dat artikel 34-beroepsbeoefenaren niet onderworpen zijn aan het tuchtrecht en dat geen enkel artikel 34-beroep een zelfstandige bevoegdheid heeft om voorbehouden handelingen te verrichten. In de genoemde besluiten worden het recht voor het voeren van de titel, de opleiding en de deskundigheid gedefinieerd.

In art. 39 van de Wet BIG lid 1 is opgenomen dat categorieën van personen die een krachtens art. 34 geregelde of aangewezen opleiding hebben voltooid zelfstandig bepaalde voorbehouden handelingen kunnen verrichten. Uit de artikelen in Besluit 523 blijkt dat dit gaat over:

Diëtist	het geven van voedings- en dieetvoorlichting aan een persoon, met als doel het voorkomen van met voeding samenhangende of door voeding beïnvloedbare ziekten of klachten.
Ergotherapeut	het geven van advies, voorlichting en instructie aan een persoon, met als doel belemmeringen in het zelfstandig functioneren in leef-, woon- of werksituatie te voorkomen.
Logopedist	het onderzoeken van een persoon of het geven van logopedisch advies aan een persoon, met als doel het voorkomen van stoornissen in het functioneren van de gehoor-, stem- of spraakorganen dan wel in het spreken of in het gebruiken van de taal.

Mondhygiënist	het geven van tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding aan een persoon, met als doel het stimuleren van gedrag dat de mondgezondheid bevordert; het uitwendig op het gebit aanbrengen van andere dan de onder a, ten tweede, genoemde tandbederfvoorkomende middelen.
Oefentherapeut	het onderzoeken van een persoon of het geven van advies, voorlichting en instructie op basis van de bewegingsleer Cesar dan wel van de methode Mensendieck, aan een persoon, met als doel het bevorderen van een goede lichaamshouding en lichaamsbeweging in leef-, woon-, werk- en sportsituaties.

Voor mondhygiënisten is daarnaast nog het Besluit van 26 oktober 1997, houdende nadere regels inzake deskundigheid van verpleegkundigen, ambulanceverpleegkundigen en mondhygiënisten op het gebied van voorbehouden handelingen (Besluit functionele zelfstandigheid) van toepassing.

In artikel 4 van dit besluit staat: Onverminderd artikel 17 van het Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut wordt tot het gebied van deskundigheid van de mondhygiënist gerekend het zonder toezicht door en tussenkomst van de opdrachtgever toepassen van lokale anesthesie door het geven van een injectie.

Tandprotheticici

Voor tandprotheticici geldt het Besluit opleidingseisen en deskundigheidsgebied tandprotheticus (Besluit 477). Hierin zijn in artikel 4 lid 1 de deskundigheden beschreven die de tandprotheticus (ook zonder verwijzing) mag uitvoeren. Het betreft het onderzoeken van de mond van de patiënt gericht op het verkrijgen van de gegevens die nodig zijn voor de toepassing van een gebitsprothese, het aanmeten, vervaardigen, passen en aanbrengen van een volledige gebitsprothese en het verstrekken van raad en informatie aan een patiënt met betrekking tot de gebitsprothese en het gebruik ervan.

In artikel 2 worden deskundigheden benoemd die de tandprotheticus kan uitvoeren op basis van een verwijzing van een tandarts. Dit betreft prothesen bij een patiënt in wiens mondholte zich gebitselementen of andere elementen bevinden die dienen tot steun van een gebitsprothese. In lid 3 worden eisen gesteld aan de verwijzing genoemd in lid 2.

Met het ministerie van VWS (Directie Curatieve Zorg) is overleg gepleegd over de mogelijkheden om in het kader van proefprojecten ontheffing te krijgen van het in de Wet BIG gestelde.

Uit dit overleg komt naar voren dat het wijzigen van de wet in het kader van een proefproject niet tot de praktische mogelijkheden behoort. Een dergelijke weg zou een aantal jaren vragen. Evenmin is het noodzakelijk die weg te bewandelen.

De volgende zaken bieden voldoende mogelijkheden voor de uitvoering van een proefproject directe toegankelijkheid:

In de eerste plaats is het naar de mening van het ministerie van VWS strikt genomen niet strafbaar om zonder verwijzing te werken, wel begeven de beroepsbeoefenaars zich dan op een terrein waarop hij niet deskundig is (geacht wordt te zijn). Opgemerkt wordt dat het werken zonder verwijzing een (te) zwaar beslag kan leggen op de deskundigheid.

In de tweede plaats wordt benadrukt dat het belangrijk is dat tussen huisart(en) en de betreffende beroepsbeoefenaars goede afspraken worden gemaakt over patiënten- en klachtencategorieën die in aanmerking komen voor directe toegankelijkheid. Dergelijke afspraken zouden in protocollen moeten worden vastgelegd, waarbij eveneens de wijze van informatieoverdracht wordt geregeld.

Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan voorziet het ministerie van VWS geen probleem voortkomend uit de Wet BIG voor de uitvoering van proefprojecten.

4 Ziekenfondswet

De Ziekenfondswet (ZFW) geeft werknemers met een inkomen lager dan een bepaalde loongrens recht op onder meer geneeskundige hulp (waaronder fysiotherapie), (beperkte) tandheelkundige hulp, ziekenhuisverpleging en kraamzorg. De ZFW geldt ook voor stagiairs, vakantiewerkers, uitzendkrachten en een deel van de ambtenaren. De ZFW is geen vrijwillige verzekering: iedereen onder de loongrens is verplicht verzekerd. De ZFW kan ook verplicht zijn voor uitkeringsgerechtigden.

In het **verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekeringen** worden aard, inhoud en omvang van de verstrekkingen geregeld waarop verzekerden aanspraak hebben.

In de **Regeling Paramedische hulp ziekenfondsverzekering** zijn nadere regelingen vastgelegd betreffende de aanspraak op fysiotherapie, oefentherapie Cesar, oefentherapie Mensendieck en logopedie ingevolge de ziekenfondswet alsmede in verband daarmee wijziging van het standaardpakket. Hierin is opgenomen het aantal behandelingen dat wordt vergoed.

In een Aanvullende Verzekering kan dit aantal worden verhoogd. Mensen met een aantal in de regelgeving genoemde chronische aandoeningen die meer behandelingen nodig hebben kunnen een onbeperkt beroep doen op fysiotherapie.

Met betrekking tot de diverse beroepen is in de ziekenfondswet en de diverse besluiten het volgende vastgelegd.

Diëtisten

De vergoeding van dieetadvisering is vastgelegd in Besluit Zorgaanspraken AWBZ.

In artikel 2.1 onder j staat: De verzekerde heeft, behoudens voor zover het zorg betreft die kan worden bekostigd op grond van een andere wettelijke regeling, aanspraak op: dieetadvisering als omschreven in artikel 12: Dieetadvisering omvat voorlichting met een medisch doel over voeding en eetgewoonten te verlenen door een instelling.

In artikel 12 worden twee criteria gegeven voor dieetadvisering:

- de voorlichting moet een medisch doel hebben;
- de zorg mag uitsluitend geleverd worden door een instelling.

Door de NVD wordt opgemerkt dat zorg die via de AWBZ geleverd wordt normaliter via een RIO wordt geleverd. Voor voedings- en dieetadvisering is deze indicatiestelling niet nodig. Wel is een medische indicatie c.q. verwijzing van een arts verplicht.

Momenteel vinden voorbereidingen plaats om per 1 januari 2005 de dieetadvisering over te kunnen hevelen naar de ziekenfondswet. Aanpassingen in wet- en regelgeving treden in werking na besluitvorming in de Tweede Kamer.

Op dit moment is niet duidelijk hoe de voedingsvoorlichting gepositioneerd wordt en hoe de financiering hiervan gaat plaatsvinden.

Ergotherapeuten

In het Verstrekkingsbesluit ziekenfondsverzekering is in artikel 5, eerste lid, onder c, het volgende gesteld: Door een huisarts, specialist of verpleeghuisarts voorgeschreven advisering, instructie, training of behandeling gedurende maximaal 10 uren per kalenderjaar, te verlenen door een ergotherapeut in zijn behandelruimte of ten huize van de verzekerde, met als doel de zelfzorg en zelfredzaamheid van de verzekerde te bevorderen of te herstellen.

Uitdrukkelijk wordt dus uitgegaan van het werken van de ergotherapeut op basis van een verwijzing door huisarts, specialist of verpleeghuisarts om in aanmerking te komen voor de vergoeding.

Logopedisten

In de Regeling paramedische hulp ziekenfondsverzekering wordt in artikel 1 logopedie als volgt gedefinieerd.

Logopedie: hulp als bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van het Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut.

In deze regeling wordt dus uitdrukkelijk verwezen naar de Wet BIG waarmee hetgeen onder de Wet BIG is geformuleerd eveneens hier van kracht is.

In het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering wordt in artikel 5, lid 1, onder b gewezen op het feit dat de paramedische zorg door een huisarts of specialist voorgeschreven is.

Oefentherapeuten Mensendieck en Cesar

In de Regeling paramedische hulp ziekenfondsverzekering wordt in artikel 1 oefentherapie als volgt gedefinieerd.

Oefentherapie: hulp als bedoeld in artikel 21, eerste lid, onder a, van het Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut.

In deze regeling wordt dus uitdrukkelijk verwezen naar de Wet BIG waarmee hetgeen onder de Wet BIG is geformuleerd eveneens hier van kracht is.

In het Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering wordt in artikel 5 lid 1 gewezen op het feit dat de paramedische zorg door een huisarts of specialist voorgeschreven is.

De huidige verstrekking voorziet in 9 behandelingen per diagnose per kalenderjaar. Per 1 januari 2004 zijn oefentherapie Mensendieck en Cesar niet langer in het verstrekkingenpakket opgenomen. Verwacht wordt dat per die datum oefentherapie zal worden opgenomen in de aanvullende verzekering.

Gezondheidszorgpsychologen

In 2002 is in opdracht van de toenmalige Minister van VWS het College Voor Zorgverzekeringen verzocht een uitvoeringstoets naar de consequenties van de opname van de eerstelijnspsychologische hulp in het ziekenfondspakket uit te voeren. CVZ komt hierbij tot de conclusie dat er geen grote knelpunten te verwachten zijn bij opname van de eerstelijnspsychologische hulp in de ziekenfondsverzekering. Tot dusverre heeft de Minister echter nog geen definitief standpunt ingenomen over dit positieve advies.

De consequentie is dat vooralsnog de verstrekking van psychologische zorg plaats vindt vanuit de aanvullende verzekeringen waarbij verzekeraars voorwaarden kunnen stellen om de zorg voor vergoeding in aanmerking te laten komen.

Mondhygiënisten

De verstrekking van mondhygiënische zorg vindt niet plaats vanuit het verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering, maar is geregeld via de aanvullende verzekeringen. Dat betekent dat ziektekostenverzekeraars nadere regels kunnen stellen om dergelijke zorg voor vergoeding in aanmerking te laten komen.

Tandprotheticici

Voor de tandprotheticus geldt dat uitsluitend de volledige prothese in het ziekenfondspakket zit. De tandprotheticus is voor patiënten direct toegankelijk voor het een maal per 5-8 jaar aanmeten van een nieuwe volledige prothese. Voor de overige vergoedingen zijn nadere regelingen opgenomen in de aanvullende verzekeringen

5 Wet Tarieven Gezondheidszorg

De Wet Tarieven Gezondheidszorg (WTG) heeft als doelstelling het bevorderen van een evenwichtig stelsel van tarieven op het gebied van de gezondheidszorg, mede met het oog op de beheersing van de kostenontwikkeling. Verzekeraars en aanbieders spelen een belangrijke rol bij de onderhandeling over de tarieven voor de diensten.

Enerzijds zijn er plannen ontwikkeld om de reikwijdte van de instrumenten van de WTG te beperken anderzijds zijn er plannen om bepaalde beroepsgroepen onder de werkingssfeer van de wet te brengen.

Wat betreft de onderzochte beroepsgroepen is de huidige situatie als volgt:

Beroepsgroep	Wel/niet WTG	Huidige tarief
Diëtetiek	niet	
Ergotherapie	niet	
Gezondheidszorgpsychologen	niet	
Logopedie	wel	€ 25,30 per behandeling
Oefentherapie Cesar	wel	€ 22,90 per behandeling
Oefentherapie Mensendieck	wel	€ 22,90 per behandeling
Mondhygiënist	niet	
Tandprothetic	niet	

Het feit of een verstrekking al dan niet plaats vindt vanuit het verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering is niet bepalend of het tarief via de WTG wordt vastgesteld.

Voor de pilot die momenteel in opdracht van CVZ wordt uitgevoerd op het terrein van de fysiotherapie is ervoor gekozen bij een bezoek aan de fysiotherapeut zonder verwijzing (direct toegankelijk) uit te gaan van het reguliere tarief van een zitting. Ook voor nieuw op te zetten pilots zou hiervan uitgegaan kunnen worden.

6 Conclusies

Uit de gehouden interviews met landelijke organisaties blijkt dat ten behoeve van een proefproject directe toegankelijkheid met name de Wet BIG, de Ziekenfondswet en de Wet tarieven Gezondheidszorg als relevant worden gezien.

Cruciaal is de Wet BIG waarin uitdrukkelijk wordt gesproken over het werken van de oefentherapeuten Mensendieck en Cesar, ergotherapeuten, logopedisten, diëtisten, mondhygiënist en tandprotheticus op verwijzing.

Naar de mening van het ministerie van VWS behoort bijstelling van de Wet BIG ten behoeve van een proefproject niet tot de praktische mogelijkheden. Wel is het mogelijk om voor een goed gedefinieerd project een vrijstelling te verkrijgen. Dat betekent onder meer dat tussen huisartsen/tandartsen en de betreffende beroepsbeoefenaars goede afspraken dienen te worden gemaakt.

De overige regelgeving verwijst naar de Wet BIG, zodat bij een regeling ten behoeve van proefprojecten geen grote obstakels zijn te verwachten.

Wat betreft de financiering van het proefproject is de mening van onder meer het ministerie van VWS en het CVZ dat de tarieven kunnen worden gehanteerd die momenteel ook gelden. Het behoort niet tot de mogelijkheden aparte financiële afspraken te maken.

De stelling van het CVZ is dat voor zover de proefprojecten tot meerkosten leiden deze gedekt moeten worden door een projectsubsidie.

A Wet en regelgeving:

- Gezondheidszorgpsycholoog
- Diëtist
- Ergotherapeut
- Logopedist
- Mondhygiënist
- Oefentherapeut
- Tandprotheticus

GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG

Artikel 24 Wet BIG

Om in het desbetreffende register als gezondheidszorgpsycholoog te kunnen worden ingeschreven, wordt vereist het bezit van een getuigschrift waaruit blijkt dat de betrokkene voldoet aan de daarbij bij algemene maatregel van bestuur gestelde opleidingseisen.

Artikel 25 Wet BIG

Tot het gebied van deskundigheid van de gezondheidszorgpsycholoog wordt gerekend het verrichten van psychologisch onderzoek, het beoordelen van de resultaten daarvan alsmede het toepassen van bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen psychologische behandelingsmethoden ten aanzien van een persoon met het oog op diens gezondheidstoestand.

De opleiding en deskundigheid van de gezondheidszorgpsycholoog zijn nader uitgewerkt in het Besluit gezondheidszorgpsycholoog. Hieronder wordt artikel 11 weergegeven waarin het deskundigheidsgebied wordt gedefinieerd.

Artikel 11 Besluit gezondheidszorgpsycholoog (Besluit 156, van 17 maart 1998)

1. De psychologische behandelingsmethoden, bedoelt in artikel 25 van de wet, houden in:
 - a. het ten behoeve van de behandeling tot stand brengen van een relatie met de patiënt door de gezondheidszorgpsycholoog, alsmede het onderhouden van deze relatie;
 - b. het bewerkstelligen van gedragsveranderingen die leiden tot vermindering van klachten;
 - c. het in contact brengen van de patiënt met diens gevoelens en betekenisverlening;
 - d. het beïnvloeden van de positie van de patiënt in de sociale omgeving waarbinnen de stoornis of klacht is ontstaan of die een rol speelt bij het in stand houden ervan;
 - e. het met het oog op de klachten van de patiënt begeleiden van diens naaste betrekkingen.
2. De methoden, bedoeld in het eerste lid, zijn gebaseerd op het wetenschapsgebied van de psychologie en de orthopedagogiek en worden steeds toegepast op basis van psychodiagnostiek en indicatiestelling.

DIËTIST (Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut)**§ 1. Titel****Artikel 2**

Het recht tot het voeren van de titel van diëtist is voorbehouden aan degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding voor voeding en diëtetiek die is opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs en die voldoet aan het in de artikelen 3 en 4 gestelde.

§ 2. Opleiding**Artikel 3**

Een opleiding als bedoeld in artikel 2 omvat ten minste de volgende onderdelen:

- a. het centrale vakgebied diëtetiek en voedingswetenschappen, omvattende ten minste:
 - 1°. onderzoeken en behandelen van de patiënt in het kader van het gebied van deskundigheid zoals omschreven in artikel 5;
 - 2°. diët- en voedingsleer;
 - 3°. theoretische en praktische voedselbereiding;
 - 4°. levensmiddelenleer;
 - 5°. scheikunde;
- b. de beroepsvoorbereidende periode in het werkveld;
- c. het medisch-biologische vakgebied, waaronder biologie, micro-biologie, anatomie, fysiologie, biochemie en patho-biochemie, pathologie en gezondheidskunde;
- d. vakken op het gebied van de gedrags- en maatschappijwetenschappen, waaronder psychologie, sociologie, communicatie en voorlichtingskunde, gesprekstechnieken en didactiek;
- e. ondersteunende vakken, waaronder organisatie van de gezondheidszorg, gezondheidsrecht, beroepsoriëntatie en praktijkvoering, ethiek met betrekking tot het beroep van diëtist, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek alsmede kwaliteitszorg.

Artikel 4

1. De in artikel 3, onder b, bedoelde beroepsvoorbereidende periode omvat het in het werkveld toepassen van tijdens de studie verworven kennis, inzicht en vaardigheden met betrekking tot het gebied van deskundigheid zoals omschreven in artikel 5, eerste lid, onder a.
2. De beroepsvoorbereidende periode vindt plaats onder begeleiding van een daartoe door de instelling aangewezen docent en wordt doorgebracht onder toezicht van een diëtist.
3. De beroepsvoorbereidende periode omvat 30 studiepunten die behaald worden in de tweede helft van de hoofdfase en is gelijkelijk verdeeld over twee verschillende instellingen van gezondheidszorg.

§ 3. Deskundigheid

Artikel 5

1. Tot het gebied van deskundigheid van de diëtist wordt gerekend:
 - a. het op verwijzing van een arts:
 - 1°. onderzoeken van de patiënt, gericht op het bepalen van diens voedingstoestand en op het vaststellen of localiseren van bepaalde voedingsgerelateerde ziektebeelden, en op basis van de verkregen gegevens opstellen van een behandelplan;
 - 2°. behandelen van de patiënt door toepassing van diëettherapie of het geven van diëetadvies, gericht op het opheffen, verminderen of compenseren van met voeding samenhangende of door voeding beïnvloedbare ziekten of klachten;
 - b. het geven van voedings- en diëetvoorlichting aan een persoon, met als doel het voorkomen van met voeding samenhangende of door voeding beïnvloedbare ziekten of klachten.
2. De verwijzing, bedoeld in het eerste lid, onder a, geschiedt schriftelijk, is gedateerd en ondertekend door de betrokken arts en bevat ten minste de door deze, voor het door de diëtist onderzoeken en behandelen van de patiënt, relevant geachte diagnostische gegevens.

ERGOTHERAPEUT (Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut)**§ 1. Titel****Artikel 6**

Het recht tot het voeren van de titel van ergotherapeut is voorbehouden aan degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding voor ergotherapie die is opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs en die voldoet aan het in de artikelen 7 en 8 gestelde.

§ 2. Opleiding**Artikel 7**

Een opleiding als bedoeld in artikel 6 omvat ten minste de volgende onderdelen:

- a. het centrale vakgebied ergotherapie, omvattende ten minste:
 - 1°. onderzoeken en behandelen van de patiënt in het kader van het gebied van deskundigheid zoals omschreven in artikel 9;
 - 2°. theorie en praktijk van de ergotherapie;
 - 3°. analyse van activiteiten op het gebied van zelfredzaamheid, productiviteit en ontspanning van de patiënt, met name ten aanzien van de zingevende, ergonomische, materiaaltechnische en vormgevingsaspecten;
 - 4°. aanpassingen en voorzieningen in leef-, woon- en werksituatie;
- b. de beroepsvoorbereidende periode in het werkveld;
- c. het medisch-biologische vakgebied, waaronder kinesiologie, algemene pathologie, speciële pathologie, revalidatiegeneeskunde, geriatrie en psychiatrie;
- d. vakken op het gebied van de gedrags- en maatschappijwetenschappen, waaronder psychologie, agologie, sociologie, filosofie en gesprekstechnieken;
- e. ondersteunende vakken, waaronder organisatie van de gezondheidszorg, gezondheidsrecht, beroepsoriëntatie en praktijkvoering, ethiek met betrekking tot het beroep van ergotherapeut, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek alsmede kwaliteitszorg.

Artikel 8

1. De in artikel 7, onder b, bedoelde beroepsvoorbereidende periode omvat het in het werkveld toepassen van tijdens de studie verworven kennis, inzicht en vaardigheden met betrekking tot het gebied van deskundigheid van de ergotherapeut zoals omschreven in artikel 9, eerste lid, onder a.
2. De beroepsvoorbereidende periode vindt plaats onder begeleiding van een daartoe door de instelling aangewezen docent en wordt doorgebracht onder toezicht van een ergotherapeut.
3. De beroepsvoorbereidende periode omvat 30 studiepunten die behaald worden in de tweede helft van de hoofdfase en is gelijkelijk verdeeld over twee verschillende instellingen van gezondheidszorg.

§ 3. Deskundigheid

Artikel 9

1. Tot het gebied van deskundigheid van de ergotherapeut wordt gerekend:
 - a. het op verwijzing van een arts:
 - 1°. onderzoeken van de patiënt of en in hoeverre de vermogens of vaardigheden aanwezig zijn om handelingen te verrichten, ontleend aan het dagelijkse leven of aan de arbeid, en op basis van de verkregen gegevens opstellen van een behandelplan;
 - 2°. behandelen van de patiënt met als doel het opheffen, verminderen of compenseren van lichamelijke of psychische stoornissen, beperkingen of handicaps door het doen verkrijgen of optimaliseren van vaardigheden vereist voor het verrichten van handelingen als bedoeld onder 1°, of door het geven van informatie, instructie en advies aan de patiënt en in daarvoor in aanmerking komende gevallen aan diens naaste betrekkingen, strekkende tot het zo zelfstandig mogelijk functioneren van de patiënt in diens leef-, woon- of werksituatie;
 - 3°. in daarvoor in aanmerking komende gevallen vervaardigen voor de patiënt van hulpmiddelen of adviseren van de patiënt over te treffen voorzieningen in of aanpassingen van diens leef-, woon- of werksituatie, in het kader van de behandeling als bedoeld onder 2°;
 - b. het geven van advies, voorlichting en instructie aan een persoon, met als doel belemmeringen in het zelfstandig functioneren in leef-, woon- of werksituatie te voorkomen.
2. De verwijzing, bedoeld in het eerste lid, onder a, geschiedt schriftelijk, is gedateerd en ondertekend door de betrokken arts en bevat ten minste de door deze, voor het door de ergotherapeut onderzoeken en behandelen van de patiënt, relevant geachte diagnostische gegevens.

LOGOPEDIST (Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut)**§ 1. Titel****Artikel 10**

Het recht tot het voeren van de titel van logopedist is voorbehouden aan degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding voor logopedie die is opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs en die voldoet aan het in de artikelen 11 en 12 gestelde.

§ 2. Opleiding**Artikel 11**

Een opleiding als bedoeld in artikel 10 omvat ten minste de volgende onderdelen:

- a. het centrale vakgebied logopedie, omvattende ten minste:
 - 1°. onderzoeken en behandelen van de patiënt in het kader van het gebied van deskundigheid zoals omschreven in artikel 13;
 - 2°. theorie, waaronder de normale ontwikkeling van en stoornissen in stem, taal, spraak, gehoor en primaire mond- en keelfuncties;
 - 3°. praktijk intern, waaronder het oefenen van de eigen stem- en spraakvaardigheid, didactiek en audiometrie;
- b. de beroepsvoorbereidende periode in het werkveld;
- c. het medische vakgebied, waaronder anatomie, pathologie en neurologie;
- d. vakken op het gebied van de gedrags- en maatschappijwetenschappen, waaronder agogiek, gesprekstechnieken, didactiek, psychologie en orthopedagogiek;
- e. ondersteunende vakken, waaronder organisatie van de gezondheidszorg, gezondheidsrecht, beroepsoriëntatie en praktijkvoering, ethiek met betrekking tot het beroep van logopedist, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek alsmede kwaliteitszorg.

Artikel 12

1. De in artikel 11, onder b, bedoelde beroepsvoorbereidende periode omvat het in het werkveld toepassen van tijdens de studie verworven kennis, inzicht en vaardigheden met betrekking tot het gebied van deskundigheid van de logopedist zoals omschreven in artikel 13, eerste lid, onder a.
2. De beroepsvoorbereidende periode vindt plaats onder begeleiding van een daartoe door de instelling aangewezen docent en wordt doorgebracht onder toezicht van een logopedist.
3. De beroepsvoorbereidende periode omvat 30 studiepunten die behaald worden in de tweede helft van de hoofdfase en is gelijkelijk verdeeld over logopedie binnen de gezondheidszorg en logopedie binnen het onderwijs.

§ 3. Deskundigheid

Artikel 13

1. Tot het gebied van deskundigheid van de logopedist wordt gerekend:
 - a. het op verwijzing van een arts of een tandarts:
 - 1°. uitwendig onderzoeken van de patiënt of en zo ja in hoeverre:
 - de vermogens tot het spreken, leren spreken en gebruiken van taal aanwezig zijn,
 - de vermogens tot veilig en efficiënt eten, drinken en slikken aanwezig zijn,
 - de gehoor-, stem- of spraakorganen functioneren, daaronder begrepen de invloed van de ademhaling op de stemgeving,
 - er mede aan de persoonlijkheid van de patiënt en diens relatie tot zijn omgeving gerelateerde stoornissen in het toepassen van taal of het spreken aanwezig zijn, en op basis van de verkregen gegevens opstellen van een behandelplan;
 - 2°. behandelen van de patiënt, gericht op:
 - het herstellen, verbeteren of onderhouden van het functioneren van diens gehoor-, stem- of spraakorganen of het voor de stemgeving noodzakelijke reguleren van diens ademhaling;
 - het opheffen van bij de patiënt aanwezige stoornissen in het spreken of leren spreken of in het gebruiken van de taal of in het adequaat eten, drinken en slikken, al dan niet in samenhang met de daartoe noodzakelijke beïnvloeding van beweging of gedrag;
 - het in het kader van de behandeling begeleiden van de patiënt bij het aanwenden van hulpmiddelen die het functioneren van de gehoor-, stem- of spraakorganen bevorderen of die deze organen geheel of ten dele vervangen;
 - b. het onderzoeken van een persoon of het geven van logopedisch advies aan een persoon, met als doel het voorkomen van stoornissen in het functioneren van de gehoor-, stem- of spraakorganen dan wel in het spreken of in het gebruiken van de taal.
2. De verwijzing, bedoeld in het eerste lid, onder a, geschiedt schriftelijk, is gedateerd en ondertekend door de betrokken arts of tandarts en bevat ten minste de door deze, voor het door de logopedist onderzoeken en behandelen van de patiënt, relevant geachte diagnostische gegevens.

MONDHYGIËNIST (Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut)**§ 1. Titel****Artikel 14**

Het recht tot het voeren van de titel van mondhygiënist is voorbehouden aan degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding voor mondhygiëne die is opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs en die voldoet aan het in de artikelen 15 en 16 gestelde.

§ 2. Opleiding**Artikel 15**

Een opleiding als bedoeld in artikel 14 omvat ten minste de volgende onderdelen:

- a. het centrale vakgebied mondhygiëne, omvattende ten minste:
 - 1°. onderzoeken en behandelen van de patiënt in het kader van het gebied van deskundigheid zoals omschreven in artikel 17;
 - 2°. theorie en praktijk van de mondhygiëne;
 - 3°. tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding;
- b. de beroepsvoorbereidende periode in het werkveld en klinische patiëntenbehandeling;
- c. het medische vakgebied, waaronder medische basisvakken, tandheelkundige basisvakken, parodontologie, radiologie, farmacologie, voedingsleer alsmede preventieve en sociale tandheelkunde;
- d. vakken op het gebied van de gedrags- en maatschappijwetenschappen, waaronder psychologie, sociologie, pedagogiek, gesprekstechnieken, voorlichtingskunde en didactiek;
- e. ondersteunende vakken, waaronder organisatie van de gezondheidszorg, gezondheidsrecht, beroepsoriëntatie en praktijkvoering, ethiek met betrekking tot het beroep van mondhygiënist, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek alsmede kwaliteitszorg.

Artikel 16

1. De in artikel 15, onder *b*, bedoelde beroepsvoorbereidende periode omvat het in het werkveld toepassen van tijdens de studie verworven kennis, inzicht en vaardigheden met betrekking tot het gebied van deskundigheid van de mondhygiënist zoals omschreven in artikel 17, eerste lid, onder *a*.
2. De in artikel 15, onder *b*, bedoelde klinische patiëntenbehandeling is een aan de instelling gebonden onderwijsactiviteit, waarbij studenten oefenen op patiënten of proefpersonen.
3. De beroepsvoorbereidende periode en de klinische patiëntenbehandeling vinden plaats onder begeleiding van een daartoe door de instelling aangewezen docent en worden doorgebracht onder toezicht van een tandarts of mondhygiënist.
4. De beroepsvoorbereidende periode en de klinische patiëntenbehandeling omvatten 30 studiepunten die behaald worden in de tweede helft van de

opleiding; de beroepsvoorbereidende periode is gelijkelijk verdeeld over twee verschillende instellingen van gezondheidszorg, waaronder een tandartspraktijk.

§ 3. Deskundigheid

Artikel 17

1. Tot het gebied van deskundigheid van de mondhygiënist wordt gerekend:
 - a. het op verwijzing van een tandarts:
 - 1°. onderzoeken en beoordelen van de staat van het gebit van de patiënt en van de weefsels die het gebit omringen, en op basis van de verkregen gegevens opstellen van een behandelplan;
 - 2°. toepassen van mondhygiënische behandelingen, strekkende tot het voorkomen van aandoeningen aan het gebit en tot het opheffen of verminderen van aandoeningen van de weefsels die het gebit omringen, waaronder het aanbrengen van fissuurverzegelingen, het verwijderen van tandsteen, tandplaque en aanslag, het gladmaken van worteloppervlakken en het polijsten van vullingen en tandoppervlakken, met daarvoor geëigende mondhygiënische apparatuur en instrumenten en het uitwendig aanbrengen van ziektenbestrijdende middelen op de weefsels die het gebit omringen;
 - 3°. in daarvoor in aanmerking komende gevallen in diens opdracht toepassen van ioniserende straling in het kader van het onderzoek, bedoeld onder 1°, of van lokale anesthesie door het geven van injecties ter ondersteuning van het onderzoek, bedoeld onder 1°, of van de behandeling, bedoeld onder 2°;
 - b. het geven van tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding aan een persoon, met als doel het stimuleren van gedrag dat de mondgezondheid bevordert;
 - c. het uitwendig op het gebit aanbrengen van andere dan de onder a, ten tweede, genoemde tandbederfvoorkomende middelen.
2. De verwijzing, bedoeld in het eerste lid, onder a, geschiedt schriftelijk, is gedateerd en ondertekend door de betrokken tandarts en bevat ten minste de door deze, voor het door de mondhygiënist onderzoeken en behandelen van de patiënt, relevant geachte diagnostische gegevens.

OEFENTHERAPEUT (Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut)**§ 1. Titel****Artikel 18**

Het recht tot het voeren van de titel van oefentherapeut is voorbehouden aan degene aan wie een getuigschrift is uitgereikt waaruit blijkt dat betrokkene met goed gevolg het afsluitende examen heeft afgelegd van een opleiding voor oefentherapie-Cesar onderscheidenlijk voor oefentherapie-Mensendieck die is opgenomen in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs en die voldoet aan het in de artikelen 19 en 20 gestelde.

§ 2. Opleiding**Artikel 19**

Een opleiding als bedoeld in artikel 18 omvat ten minste de volgende onderdelen:

- a. het centrale vakgebied oefentherapie-Cesar dan wel oefentherapie-Mensendieck, omvattende ten minste:
 - 1°. onderzoeken en behandelen van de patiënt in het kader van het gebied van deskundigheid zoals omschreven in artikel 21;
 - 2°. theorie en praktijk van de oefentherapie-Cesar dan wel de oefentherapie-Mensendieck;
 - 3°. de bewegingsleer Cesar dan wel de methode Mensendieck;
- b. de beroepsvoorbereidende periode in het werkveld;
- c. het medische vakgebied, waaronder anatomie, fysiologie, algemene en speciële pathologie alsmede biomechanica;
- d. vakken op het gebied van de gedrags- en maatschappijwetenschappen, waaronder psychologie en psychopathologie, sociologie, pedagogiek, gesprekstechnieken, voorlichting en algemene didactiek;
- e. ondersteunende vakken, waaronder organisatie van de gezondheidszorg, gezondheidsrecht, beroepsoriëntatie en praktijkvoering, ethiek met betrekking tot het beroep van oefentherapeut, methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek alsmede kwaliteitszorg.

Artikel 20

1. De in artikel 19, onder *b*, bedoelde beroepsvoorbereidende periode omvat het in het werkveld toepassen van tijdens de studie verworven kennis, inzicht en vaardigheden met betrekking tot het gebied van deskundigheid van de oefentherapeut zoals omschreven in artikel 21, eerste lid, onder *a*.
2. De beroepsvoorbereidende periode vindt plaats onder begeleiding van een daartoe door de instelling aangewezen docent en wordt doorgebracht onder toezicht van een oefentherapeut.
3. De beroepsvoorbereidende periode omvat 30 studiepunten die behaald worden in de tweede helft van de opleiding en is gelijkelijk verdeeld over twee verschillende instellingen van gezondheidszorg.

§ 3. Deskundigheid

Artikel 21

1. Tot het gebied van deskundigheid van de oefentherapeut wordt gerekend:
 - a. het op verwijzing van een arts:
 - 1°. onderzoeken van de patiënt op diens houdings- en bewegingsvermogens en -gewoonten en op de aanwezigheid van stoornissen en beperkingen van diens steun- en bewegingsapparaat en de functioneel daarbij betrokken organen en regelsystemen volgens de oefentherapie, gebaseerd op de bewegingsleer Cesar dan wel de methode Mensendieck, en op basis van de verkregen gegevens opstellen van een behandelplan;
 - 2°. behandelen van de patiënt, strekkende tot het opheffen, verminderen of compenseren van stoornissen of beperkingen van het steun- en bewegingsapparaat en de daarbij betrokken organen en regelsystemen en het normaliseren van het houdings- en bewegingsvermogen, door middel van het doen uitvoeren van oefeningen, ontleend aan en gericht op dagelijkse functionele bewegingen en elementaire bewegingsvaardigheden, volgens de bewegingsprincipes en normen van de bewegingsleer Cesar, dan wel het door middel van informatie en begeleiding doen oefenen van vaardigheden, ontleend aan dagelijkse handelingen, volgens de methode Mensendieck;
 - b. het onderzoeken van een persoon of het geven van advies, voorlichting en instructie op basis van de bewegingsleer Cesar dan wel van de methode Mensendieck, aan een persoon, met als doel het bevorderen van een goede lichaamshouding en lichaamsbeweging in leef-, woon-, werk- en sportsituaties.
2. De verwijzing, bedoeld in het eerste lid, onder a, geschiedt schriftelijk, is gedateerd en ondertekend door de betrokken arts en bevat ten minste de door deze, voor het door de oefentherapeut onderzoeken en behandelen van de patiënt, relevant geachte diagnostische gegevens.

TANDPROTHETICUS

Besluit opleidingseisen en deskundigheidsgebied tandprotheticus (Besluit 477 d.d. 22 augustus 1997)

§ 4. Deskundigheid

Artikel 4

1. Tot het gebied van deskundigheid van de tandprotheticus wordt gerekend:
 - a. het onderzoeken van de mond van de patiënt, gericht op het verkrijgen van de gegevens die nodig zijn voor de toepassing van een gebitsprothese;
 - b. het aanmeten, vervaardigen, passen en aanbrengen van een volledige gebitsprothese voor de bovenkaak en de onderkaak bij een patiënt van wie de kaakwallen zijn hersteld van de gebitsextractie;
 - c. het aanmeten, vervaardigen, passen en aanbrengen van een gebitsprothese voor de bovenkaak dan wel de onderkaak bij een patiënt van wie de desbetreffende kaakwal is hersteld van de gebitsextractie en in wiens mondholte zich geen gebitselementen of andere elementen bevinden die dienen tot steun van een gebitsprothese;
 - d. het verstrekken van een patiënt van raad en informatie met betrekking tot de gebitsprothese of het gebruik daarvan;
2. Tot het gebied van deskundigheid van de tandprotheticus wordt mede gerekend het op verwijzing van de betrokken tandarts aanmeten, vervaardigen, passen en aanbrengen van een gebitsprothese bij een patiënt in wiens mondholte zich gebitselementen of andere elementen bevinden die dienen tot steun van een gebitsprothese;
3. De verwijzing, bedoeld in het tweede lid, geschiedt schriftelijk, is gedateerd en ondertekend door de betrokken tandarts en bevat ten minste door deze voor de door de tandprotheticus te verlenen zorg relevant geachte diagnostische gegevens.